

Soortgericht onderzoek vleermuizen Nijkerkstraat 27, Amersfoort.

Projectgegevens

Opdr. gvr.: Ham Invest B.V.
Betreft: soortgericht vervolgonderzoek
Opgest.: M. Ijmker MSc, ecooloog
Contact: ijmker@deslijpkruik.nl

Project: 24AHA04
Locatie: Nijkerkerstraat 27, Amersfoort
Uitvoering: De Slijpkruik Ecologie B.V.
Datum: 07-10-2024

1. Aanleiding en doel

Voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar verblijfplaatsen van vleermuizen, uitgevoerd bij een woning aan de Nijkerkerstraat 27 te Amersfoort. De onderzoekslocatie betreft een woning ten oosten van de bebouwde kom van Amersfoort (afbeelding 1.1 & 1.2). De initiatiefnemer is voornemens om de woning te slopen, omdat deze sterk verouderd en vervallen is; renovatie van het gebouw is financieel gezien niet haalbaar. De initiatiefnemer wenst het perceel vervolgens vrij te houden van bebouwing, maar indien dit niet mogelijk blijkt zal een nieuwe woning binnen het bestaande bouwvlak worden gerealiseerd.

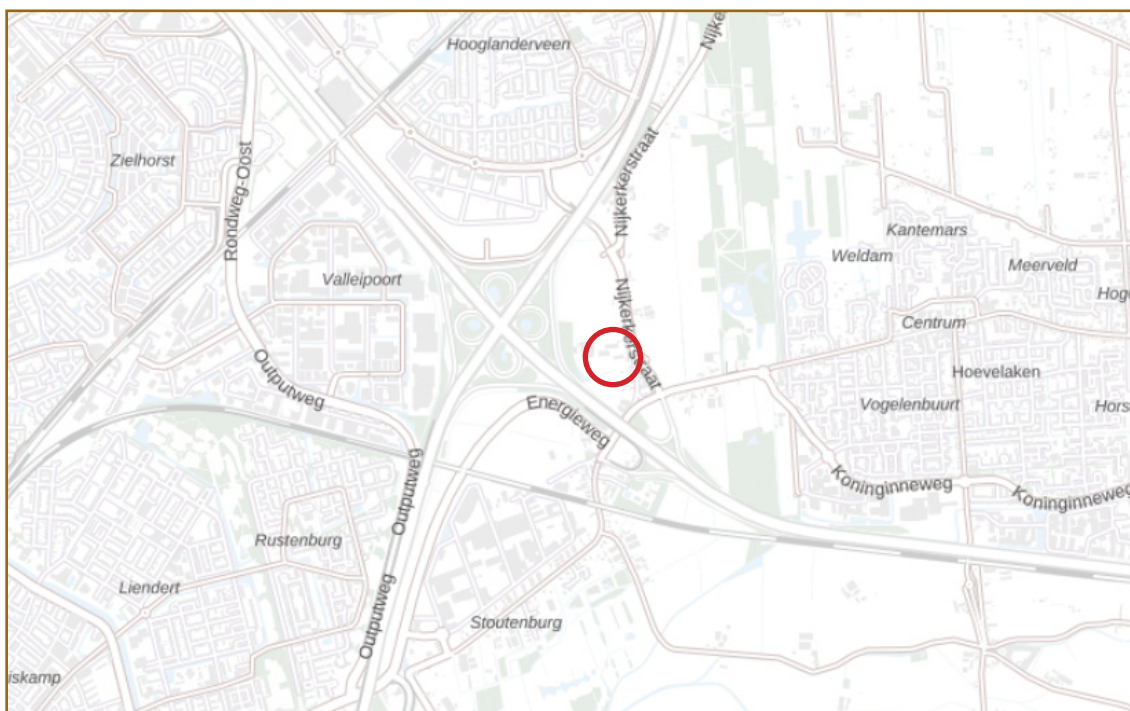
In mei 2024 heeft adviesbureau De Slijpkruik Ecologie B.V. een quickscan uitgevoerd. Hieruit is gebleken dat bij sloop mogelijk sprake is van verstoring of vernieling van verblijfplaatsen van vleermuizen, omdat het pand hiervoor geschikt wordt geacht. Dit zou een overtreding van de Omgevingswet (Ow) betekenen. Een soortgericht vervolgonderzoek is uitgevoerd om vast te stellen of de voorgenomen sloop leidt tot overtredingen ten opzichte van de Ow waarvoor vervolgstappen in de vorm van mitigerende/compenserende maatregelen en/of een omgevingsvergunning nodig zijn. In dit rapport volgt een beschrijving van de werkwijze, gevolgd door resultaten en advies ten aanzien van de te nemen vervolgstappen.

2. Methode

2.1 Vleermuisonderzoek

Om vast te stellen of vleermuizen daadwerkelijk gebruik maken van de bebouwing binnen het plangebied als verblijfplaats is gericht onderzoek uitgevoerd naar vaste rust- en verblijfplaatsen conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2021 (opgesteld door o.a. Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging). Dat wil zeggen vijf gerichte, nachtelijke veldbezoeken in geschikte periodes (3x tussen 15 mei -15 juli voor zomer-/kraamverblijfplaatsen en 2x tussen 15 augustus- 30 september) en bij gunstige weersomstandigheden om aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen te onderzoeken. Onderzochte soorten zijn gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger; Aanwezigheid van andere soorten zijn op basis van de quickscan uitgesloten. Ook aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats is niet onderzocht; het type gebouw is hiervoor op voorhand ongeschikt omdat het niet beschikt over voldoende warmtebuffercapaciteit (het pand is hiervoor te klein).

Op de onderzoekslocatie zijn vijf gerichte vleermuisinventarisaties uitgevoerd (zie tabel 2.1). Voor het onderzoek zijn de richtlijnen van het meest recente Vleermuisprotocol (versie 2021) gevolgd. De inventarisaties zijn uitgevoerd door ecologen en tevens vleermuisdeskundigen van bureau 'De Slijpkruik Ecologie B.V.'. De inzet van één waarnemer volstaat om het plangebied voldoende te kunnen overzien, conform de richtlijnen van het protocol (minimaal 75%). Voor het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een zogenaamde batdetector met opnamefunctie (Elekon Batlogger M), warmtebeeldcamera (Hikmicro Lynx Pro LH15), verrekijker en zichtwaarnemingen.

Afbeelding 1: Kaart met ligging plangebied in het oosten van Amersfoort. Bron ondergrond: PDOK viewer BRT achtergrondkaart (app.pdok.nl/viewer). Schaal ca. 1:23000

Afbeelding 2: Luchtfoto van het plangebied aan de Nijkerkerstraat 27 (rood kader) in het oosten van Amersfoort. In geel kader is tevens de te slopen woning aangegeven. Bron: Pdok Viewer luchtfoto (app.pdok.nl/viewer)

Tabel 2.1: Overzicht inventarisatiemomenten soortgericht vervolgonderzoek Nijkerkerstraat 27, Amersfoort.

Datum	Periode-Temp-Weer	zonsondergang/ -opkomst	locatie en doel inventarisatie
16-06-2024	22:02-00:02, 15°C, licht bewolkt, 1 Bft	22:02	zomer-/kraamverblijfplaats
17-06-2024	03:17-05:17, 13°C, licht bewolkt, 1 Bft	05:17	zomer-/kraamverblijfplaats
10-07-2024	21:57-23:57, 20°C, helder, 1 Bft	21:57	zomer-/kraamverblijfplaats
19-08-2024	21:54-23:54, 18°C, bewolkt, 1 Bft	20:54	paarverblijfplaats
22-09-2024	22:00-00:30, 19°C, bewolkt, 1 Bft	19:35	paarverblijfplaats

3. Resultaten inventarisaties

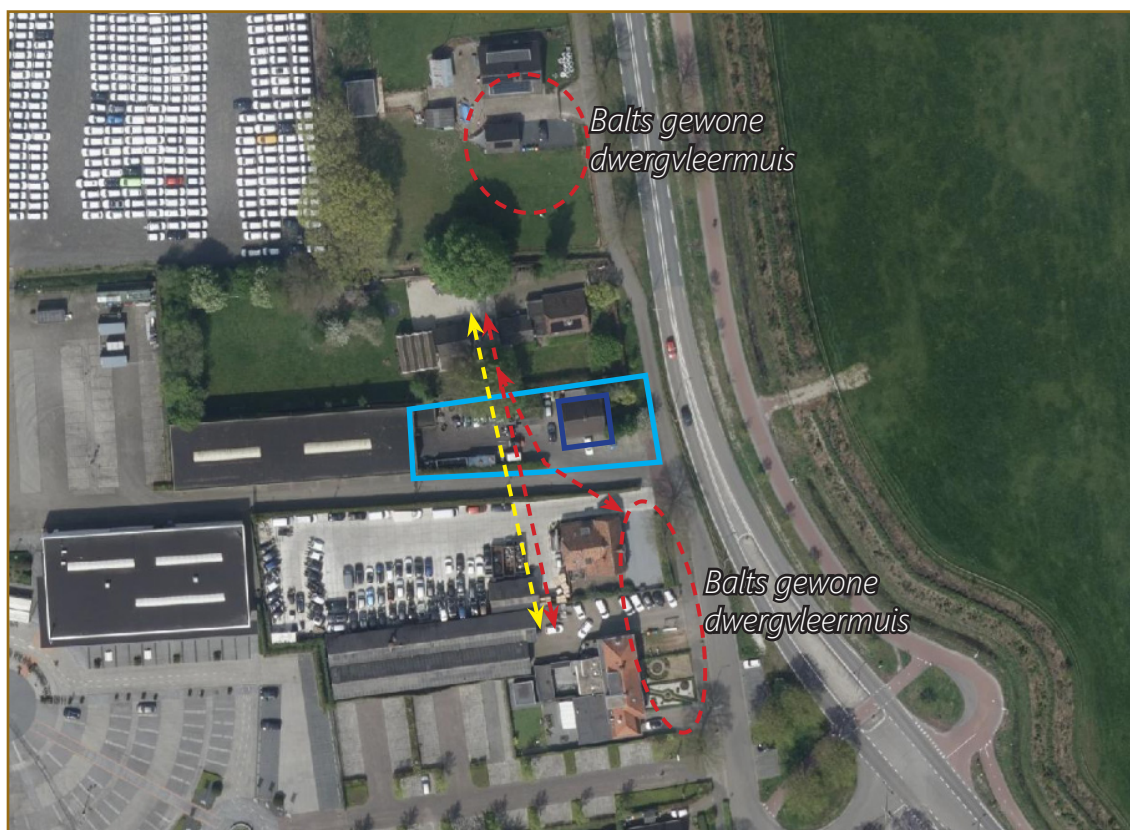
3.1 Verblijfplaatsen vleermuizen

Tijdens de inventarisaties zijn de soorten gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger waargenomen binnen en in de directe omgeving van het plangebied. Van deze soorten zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen binnen het plangebied. Op basis hiervan wordt geconcludeerd dat de voorgenomen ontwikkelingen binnen het plangebied niet zullen leiden tot aantasting van beschermde rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen.

Bij de inventarisatierondes naar zomer- en kraamverblijfplaatsen zijn binnen het plangebied waarnemingen gedaan van gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Ook zijn waarnemingen gedaan van rosse vleermuizen, maar hiervan is vastgesteld dat deze zich relatief ver buiten het plangebied bevonden. De waarnemingen van gewone dwergvleermuizen en laatvliegers betroffen hoofdzakelijk passerende individuen die van zuid naar noord (en een enkele keer in omgekeerde richting) over het achtererf vlogen. De eerste waarnemingen tijdens de avondrondes zijn gedaan vanaf ongeveer 20-25 minuten na zonsondergang. Met name rechtlijnige verplaatsingen zijn waargenomen, maar een enkele keer ook kortdurend foerageergedrag van gewone dwergvleermuis rond bomen ten zuiden en noordwesten van het plangebied. Er zijn geen waarnemingen gedaan van uit- of invliegende exemplaren bij Nijkerkerstraat 27. De waarnemingen van rosse vleermuizen werden gedaan vanaf het oosten van het plangebied tijdens de ochtendronde van 17 juni. Hierbij is enkel het geluid van rosse vleermuizen waargenomen, de individuele vleermuizen zijn niet waargenomen. Van rosse vleermuis is bekend dat de roep een relatief hoog volume heeft en deze soort hoog kan vliegen. Rosse vleermuis heeft zijn verblijfplaats vrijwel uitsluitend in bomen; De waargenomen geluiden kwamen vermoedelijk uit het bosrijke gebied rond Huize Hoevelaken.

Bij de inventarisatierondes naar paarverblijfplaatsen zijn paarterritoria van gewone dwergvleermuis vastgesteld in de directe omgeving van het plangebied, maar de verblijfplaatsen van deze exemplaren bevonden zich met zekerheid niet binnen het plangebied. Tijdens de eerste inventarisatieronde naar paarverblijfplaatsen van 19 augustus is een paarterritorium vastgesteld ten zuiden van het plangebied, aan de voorzijde van de zuidelijk gelegen bebouwing. Een gewone dwergvleermuis vloog in een ellips langs de voorzijde van een woonblok en het territorium reikte tot aan de woning ten zuiden van het plangebied (huisnummer 25). Waarschijnlijk bevindt het paarverblijf zich aan de voorzijde van het woonblok met huisnummers 19 t/m 23. Naast deze waarneming is bij deze inventarisatieronde ook balts waargenomen rond het perceel van Nijkerkerstraat 31, op enige afstand ten noorden van het plangebied. Bij de tweede inventarisatieronde naar paarverblijfplaatsen is ook balts waargenomen op korte afstand van Nijkerkerstraat 27. Deze balts was echter zeer onregelmatig, met tussenpozen van meer dan 2 minuten. Door het gevlogen traject van deze vleermuis te volgen is vastgesteld dat dit waarschijnlijk dezelfde vleermuis betrof als die bij de eerste najaarsinventarisatie is vastgesteld. De vleermuis vloog langs de voorzijde van de zuidelijk gelegen bebouwing, langs de achterzijde van Nijkerkerstraat 27 richting de bomen in de achtertuin van Nijkerkerstraat 29 en vervolgens weer terug. De vleermuis vloog niet op korte afstand langs de gevel van Nijkerkerstraat 27, wel op korte afstand langs de voorzijde van Nijkerkerstraat 19 t/m 25. Vermoedelijk vloog de waargenomen vleermuis af en toe richting de bomen ten noordwesten van het plangebied in de hoop daar foeragerende vrouwtjes te treffen.

Afbeelding 3: Aanwezigheid van vleermuizen in 2024, met het plangebied in lichtblauw kader. In donkerblauw kader is tevens de te slopen woning aangegeven. Bron ondergrond: Pdok viewer luchtfoto (app.pdok.nl/viewer).

Legenda

	gewone dwergvleermuis	laatvlieger
(zomer)verblijf/ nestplaats		
paarverblijf		
kraamverblijf		
foerageer-/ leefgebied		
vliegroute		
passeerlocatie		

3.2 Foerageergebied en vliegroutes vleermuizen

De voortuin en bomen binnen het plangebied worden niet of nauwelijks gebruikt als foerageergebied door (gewone dwerg-)vleermuizen, foerageergedrag rond het plangebied werd vrijwel uitsluitend waargenomen rond de grote boom ten zuidoosten van het plangebied en de bomen in de achtertuin van Nijkerkerstraat 29. Dit waargenomen foerageergedrag was echter niet intensief, het betrof slechts enkele exemplaren per uur. Vanwege de aanwezigheid van meerdere bomen en grotere percelen bosplantsoen in de directe omgeving is ruim voldoende alternatief foerageergebied beschikbaar. De groenstructuren binnen en rond het plangebied zijn daarom met zekerheid geen onderdeel van essentieel foerageergebied van vleermuizen. Ook bevinden zich geen lijnvormige landschappelijke structuren, zoals aaneengesloten bomenrijen binnen het plangebied, waardoor er geen sprake is van een vaste vliegroute binnen het plangebied.

De voorgenomen sloop heeft bovendien geen betrekking tot significante oppervlakten aan groenstructuren. Enkel in de voortuin zijn wat struiken en kleine bomen aanwezig. Bomen en andere groenstructuren rondom het plangebied worden niet aangetast door toedoen van de geplande ontwikkelingen. Er is daarom geen sprake van aantasting van essentieel foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen, met eventuele uitzondering van lichtverstoring. Effecten van lichtverstoring kunnen echter gemakkelijk voorkomen worden door uitsluitend overdag te werken of door geen gebruik te maken van bouwverlichting of door uitstraling van kunstlicht richting boomkronen, groenstructuren en wateroppervlak te vermijden.

3.3 Conclusie vleermuizen

Tijdens de onderzoeken zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld in de te slopen woning binnen het plangebied. Het beperkte oppervlak aan groenstructuren binnen het plangebied wordt minimaal gebruikt als foerageergebied door gewone dwergvleermuis, en het betreft met zekerheid geen essentieel foerageergebied, door de aanwezigheid van ruim voldoende alternatieven in de omgeving. Van een vaste vliegroute is binnen het plangebied geen sprake.

De voorgenomen ontwikkelingen binnen het plangebied leiden niet tot verstoring/vernietiging van beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen. Er is daarom geen sprake van overtreding van de Omgevingswet artikel 5.1 lid 2g. Vervolgstappen, zoals het aanvragen van een 'omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit' ten aanzien van vleermuizen is niet aan de orde.

Vanuit de zorgplicht, afdeling 1.3 van de Omgevingswet, dient onnodige lichtverstoring van foerageergebied (grotere bomen rondom het plangebied) in de actieve periode voorkomen te worden. Dit kan door uitsluitend overdag te werken en als dit niet mogelijk is door tijdens werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopkomst uitstraling van eventuele bouwlampen naar boven of richting boomkronen te voorkomen. Gebruik bijvoorbeeld afschermdende armaturen, beperk de verlichtingshoogte tot maximaal 3 meter, gebruik 'batlampen' en plaats niet meer verlichting dan nodig.

3.4 Overige soorten

Bij het veldbezoek van 17 juni is een konijn waargenomen aan oostelijke zijde, net buiten het plangebied. Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit verharding en bebouwing en in de voortuin zijn geen holen of mogelijkheden voor holen van konijn gesitueerd. Een wezenlijke functie van het plangebied voor konijn is daarom op voorhand uitgesloten. Bij de quickscan is reeds vastgesteld dat het plangebied geen functie heeft voor andere beschermde soorten dan vleermuizen.

4. Conclusie en advies

4.1 Verblijfplaatsen vleermuizen

- De sloop van de woning aan de Nijkerkerstraat 27 leidt niet tot verstoring of vernieling van verblijfplaatsen van vleermuizen. Bij sloopwerkzaamheden is daarom geen sprake van overtreding van de omgevingswet, artikel 5.1, lid 2g ten aanzien van vleermuizen. Vervolgstappen, zoals het aanvragen van een 'omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit' is niet nodig.

4.2 Foerageergebieden en vliegroutes vleermuizen

- De werkzaamheden en ontwikkelingen leiden niet tot het verstoren van essentieel foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen. Indien de sloop uitsluitend overdag plaatsvindt, zijn ook geen maatregelen noodzakelijk om lichtverstoring te voorkomen.

4.3 Overige soorten

- De sloop van de woning en toekomstige ontwikkelingen op het perceel leiden niet tot het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen van andere soorten of tot aantasting van andere onderdelen van functioneel leefgebied van beschermde soorten.

5. Wettelijk kader

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Onder de Omgevingswet zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage IX van de Omgevingswet. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

Meer informatie over de Omgevingswet is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

